

(२^१/_२ तास)

(एकूण गुण : ७५)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे आकृती आणि आलेख काढा.

१. खालील संकल्पना स्पष्ट करा (कोणत्याही पाच) : (१५)
- १) मत्तेदारी.
  - २) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी संघटना.
  - ३) महागाई.
  - ४) वित्तिय संतुलन.
  - ५) मागणीची लवचिकता.
  - ६) उत्पादनाचे कार्य.
  - ७) वित्तिय धोरण.
२. (अ) व्यापारी बँकेची प्राथमिक कार्ये कोणती? (०८)
(ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेसमोरील विविध आव्हाने कोणती? (०७)
किंवा
सुक्ष्म आणि समग्र अर्थशास्त्र यातील फरक विस्तारपूर्वक स्पष्ट करा. (१५)
३. (अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या चक्रीय प्रवाहाची चर्चा करा. (०८)
(ब) योग्य आकृतीच्या सहाय्याने व्यापार चक्राच्या विविध टप्प्यांची चर्चा करा. (०७)
किंवा
भारताने १९९१ साली स्विकारलेल्या खाजगीकरण, उदारीकरण आणि जागतिकीकरण प्रतिमानाचे लाभ आणि तोटे कोणते? (१५)
४. (अ) मागणीची व्याख्या लिहा. मागणी निश्चित करणारे घटक कोणते? (०८)
(ब) मध्यवर्ती बँक ही बँकींग क्षेत्रातील शिखर आहे, चर्चा करा. (०७)
किंवा
मत्तेदारी स्पर्थेची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती? आपणांस ही आदर्श बाजारव्यवस्था आहे, असं वाटतं का? आपल्या विधानाचे समर्थन करा. (१५)
५. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : (१५)
- १) मागणीची किंमत लवचिकता.
  - २) अर्थसंकल्प.
  - ३) भारतीय शेअर बाजार.
  - ४) जागतिक व्यापार संघटना.
  - ५) पूर्ण स्पर्धा.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडे गुण दर्शविले आहेत.
३. गरज असल्यास उदाहरणे लिहा.

- प्र. १ पुढील संकल्पना ४ ते ५ ओळीत स्पष्ट करा उत्तरे लिहा. (कोणतेही ५) [१५]
- १) दुय्यम गट
  - २) सोशओलॉजीकल इमॅजीनेशन
  - ३) स्त्रीवाद
  - ४) संघर्ष सिद्धांत
  - ५) सहकार्य
  - ६) अकल्चरेशन
  - ७) नकारात्मक माध्यम
- प्र. २ अ) 'बदलत चाललेली कुटुंब व्यवस्था' यावर चर्चा करा. [०८]
[०७]
- ब) जातीव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- किंवा
- क) विवाह म्हणजे काय ते सांगून विवाहाचे प्रकार सविस्तर लिहा. [१५]
- प्र. ३ अ) संस्कृतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [०८]
- ब) सामाजिकरणाच्या साधनाची भूमिका सविस्तर मांडा [०७]
- किंवा
- क) समाजातील जनमाध्यमांचे कार्य स्पष्ट करा. [१५]
- प्र. ४ अ) सामाजिक चळवळीचे टप्पे विशद करा. [०८]
[०७]
- ब) सामाजिक परिवर्तनाला जबाबदार असणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
किंवा
- क) समाज नियंत्रणाच्या साधनांची सविस्तर चर्चा करा. [१५]
- प्र. ५ टिपा लिहा (कोणत्याही ३) [१५]
- १) नागरी समस्या
  - २) ग्रामीण समाज
  - ३) माहितीचा अधिकार (आर . टी. आय .)
  - ४) भारतातील स्त्रीवादी चळवळ
  - ५) मानववंशद्रोही

*****

[वेळ: १ तास]

[गुण: ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
२. अंतर्गत पर्याय प्रदान केले जातात

- प्र. १ अ) शीत युद्ध काय होते? प्रॉक्सी युद्ध (Proxy War) सोबत त्याचे परिणाम सांगा. (१५)
किंवा
ब) १९७१ युद्धाचा विशेष संदर्भ देऊन भारत-पाकिस्तान युद्धावर टिप लिहा. (१५)
- प्र. २ अ) युरोपात विविध हुकूमशहांच्या उदयास कारणीभूत असलेले घटक स्पष्ट करा. (०८)
ब) होलोकॉस्ट चा अर्थ आणि परिणाम स्पष्ट करा. (०७)
किंवा
क) चीन मध्ये साम्यवादाच्या उदयाची चर्चा करा. (०८)
ड) भूदान चळवळ काय होती? भूदान चळवळीत आचार्य विनोबा भावे ह्यांचे योगदान अधोरेखित करा. (०७)
- प्र. ३ अ) व्हिएतनामवर शीतयुद्धाचा काय परिणाम झाला? (०८)
ब) अलिप्त राष्ट्रगट करा (NAM) चा इतिहास व उद्दिष्टे स्पष्ट करा. (०७)
किंवा
क) अरब स्प्रिंग मध्ये सामाजिक माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा. (०८)
ड) जगात शांतता राखण्यास व मानवहितवादास मदत करण्यास संयुक्त राष्ट्राची काय भूमिका आहे ह्यावर चर्चा करा. (०७)
- प्र. ४ अ) महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेबद्दल चर्चा करा व ह्यात संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीची भूमिका स्पष्ट करा. (१५)
किंवा
ब) भारताची फाळणी व त्याचा परिणाम ह्याबाबत चर्चा करा. (०८)
क) दक्षिण आफ्रिकेमधील वर्णभेदाविरोधी चळवळीत नेल्सन मंडेला ह्यांचे काय योगदान आहे हे स्पष्ट करा. (०७)
- प्र. ५ टिपा लिहा (कोणतेही तीन) (१५)
अ) व्हर्सायचा तह
ब) तियानानमेन चौक
क) मीडिया हेरगिरी
ड) सार्क (SAARC)
इ) आफ्रिकेतील कोणताही एक माध्यम मंच

*****

ALBMM/55

Q.P. Code :001061

[Time: 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

- Q.1 Explain the physical and psychological barriers to communication in detail. (15)
- Q.2 a) Define any four of the following words of the media vocabulary: (08)
- a) Editorial
  - b) Plagiarism
  - c) Credibility
  - d) Yellow Journalism
  - e) Media Bias
  - f) Propaganda
- Q.2 b) Write an agenda for the annual meet of a multinational company. (07)
- OR
- Q.2 a) Discuss how translation plays an important role in the global media industry. Substantiate your answer with examples. (08)
- Q.2 b) Write a letter to the BMC drawing his attention to the growing menace of hawkers on footpaths outside major railway stations. (07)
- Q.3 a) Explain the importance of skimming and scanning as an important reading skill. (08)
- Q.3 b) How can one achieve fluency in reading? (07)
- Q.4 Oral communication skills form an important part of your personality. Explain the statement with the help of an example. (15)
- Q.5 Write short notes: (Any 3) (15)
- a) Mass Communication
  - b) Creative Thinking
  - c) Non-verbal Communication Skills
  - d) Importance of Body Language
  - e) SQ3R Method of Reading

f4BMM | 56

Q. P. Code: 24809

Max Marks 75

Time 2.5 Hrs.

Note : All Questions are compulsory
Figures to the right indicate marks.

- Q1 Explain the following Concepts: **Any five** 15
- a. Advertising
  - b. Hub Model
  - c. Digital Media
  - d. Socio- Cultural Barrier
  - e. Impact of mass media on development
  - f. Functions of mass communication
- Q2 A List the advantages of social media with examples. 8
B Discuss the growth and evolution of print media. 7
- OR**
- Q2 What are the various forms of mass communication? Explain with examples. 15
- Q3 A Explain the significance of Gate keeping model of communication. 8
B Who according to you is a good political communicator? Explain by giving instances in which he/she is connected with the masses. 7
- OR**
- Q3 What are the various tools of mass communication? Explain each with examples. 15
- Q4 A How is mass communication different from other forms of communication? Explain in detail with examples. 8
B How newspaper played an important role in mass communication? 7
- OR**
- Q4 What do you understand by Media Convergence? Explain the impact of New Media convergence. 15
- Q5 Write Short Notes on **Any Three** 15
- 1 Media and role of culture
  - 2 Film as a tool of communication
  - 3 Intra and Interpersonal communication
  - 4 Process of communication
  - 5 Folk media

*****

F4Bmm (1) (E) 55

QP CODE : 24613

(2 1/2 Hours) IT

Marks : 75

- NB : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.

1. (a) What is Internet Explain. Different types of Mass Media Tools. 15
  2. (a) Write a note on Computer hardware and software. 7
(b) What are Layers ? Explain its uses while designing. 8
OR
(a) What is Typography ? State its rules. 7
(b) Steps to put Watermark in Ms. Word. 8
  3. (a) Explain in detail the characteristics of computers? 7
(b) Explain Computer Graphics with examples? 8
OR
(a) What is Quark Xpress ? 7
(b) Write a detailed note on input and output devices of computer. 8
  4. (a) What are operating systems ? Discuss the different types of operating systems. 15
OR
(a) Write a note on viruses in terms of internet Security. 7
(b) Explain video sharing and podcasting. 8
  5. Write short notes on the following (Any Three) 15
    - (a) Online Newsrooms
    - (b) Scratch Programming
    - (c) Types of printers
    - (d) Search engines
    - (e) Print Media.
-

[TURN OVER

f4 BMM (E) (E - 50)

ECO

Q. P. Code : 25725

(2½ Hours)

(Total Marks: 75)

- N. B. :
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate marks.
  3. Draw appropriate diagrams and graphs wherever necessary.

1. Attempt the following (Any Five) :

(15)

- 1) Monopoly.
- 2) International Monetary Fund.
- 3) Inflation.
- 4) Balance of payment.
- 5) Elasticity of demand.
- 6) Production Function.
- 7) Fiscal policy.

2. (a) What are the primary function of commercial bank?

(08)

(b) What are the various challenges faced by the Indian economy?

(07)

OR

Differentiate between Micro and Macro Economics in detail.

(15)

3. (a) Discuss the circular flow of National Income.

(08)

(b) Discuss the various phases of trade cycle along with the suitable diagram.

(07)

OR

State the merits & demerits of LPG model 1991.

(15)

4. (a) Define demand. What are the factors determining demand.

(08)

(b) Central Bank is the apex institution of the banking sector. Discuss.

(07)

OR

What are the salient features of monopolistic competition? Do you consider this as an ideal market structure? Justify your statement

(15)

5. Write short notes on (Any Three) :

(15)

- 1) price elasticity of demand.
- 2) Budget
- 3) Indian Stock Exchanges
- 4) World Trade Organization
- 5) Perfect competition

TURN OVER